TİCARET HUKUKU KONU ANLATIM 12.YARGI PAKETİ GÜNCELLEME

KONU ANLATIMLI KİTAP SAYFA 38'E KAREKOD OLARAK EKLENECEK:

7589 sayılı Kanunla, 3095 Sayılı Faiz Kanunu'nun 1. Maddesinde değişiklik yapılmıştır. Değişiklikten önce düzenleme şu şekildeydi;

"Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık yüzde 12 oranı üzerinden yapılır." Ki bu oran cumhurbaşkanı kararıyla %24 olmuştu.

Değişiklikle birlikte ilgili madde tamamen değişmiş ve şu şekilde olmuştur;

"11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranının yüzde sekseni üzerinden yapılır. Söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından beş puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında 30 Haziran günü belirlenen oranın yüzde sekseni geçerli olur."

Dolayısıyla;

Faiz ödenmesi gereken durumlarda eğer faiz oranı sözleşmeyle belirlenmemişse kanuni oran (%24) uygulanmayacaktır. Faiz oranının sözleşmede belirtilmediği durumlarda faiz ödemesi TCMB'nin önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranının %80'i üzerinden yapılır. Eğer söz konusu reeskont oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan reeskont oranından 5 puan veya daha çok farklı ise, yılın ikinci yarısında 30 Haziran günü belirlenen oranın %80'i geçerli olur.

20.12.2025 İTİBARİYLE REESKONT FAİZ ORANI; 38.75'TİR.

2. Ticari İşlerde Faiz

Ticari işletmesiyle ilgili bir iş ya da hizmet görmüş olan tacir, sözleşmede öngörülmese dahi ücret isteme ve yaptığı masraflar için faiz isteme hakkına sahiptir. Ticari işlerde kararlaştırılmasa dahi faiz istenebilir. Faiz asıl alacağa bağlı bir haktır. Dolayısıyla ikincil (fer'i) borç niteliğindedir. Faiz oranının belirlenmesi açısından taraflara irade özgürlüğü tanınmıştır. Yani taraflar faiz oranını diledikleri gibi belirleyebilirler.

a. Faiz Türleri;

TBK ile TTK'ya göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık, TCMB'nin önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli kredi işlemlerinde uyguladığı reeskont oranının yüzde sekseni üzerinden yapılır.

- **İradi Faiz;** Tarafların serbest iradeleriyle sözleşme ile belirledikleri faizdir.
- **Kanuni Faiz;** Miktarı ve oranı kanun koyucu tarafından belirlenen kapital ve temerrüt faizdir.
- **Kapital (Anapara) Faiz;** Paradan yoksun kalınması nedeniyle vadeye kadar işletilen faizdir. Kapital faizin ödenmesinde temerrüde düşülmesi halinde, bu gecikme için de faiz talep edilebilir. Kısacası kapital faize temerrüt faizi yürütülebilir.
- **Temerrüt (Gecikme) Faizi;** Para borcunu zamanında ödemeyip, temerrüde düşen borçludan talep edilen faizdir. Temerrüt faizinin ödenmesinde, temerrüde düşülmesi halinde temerrüt faizi talep edilemez. Kısacası temerrüt faizine temerrüt faizi yürümez.

TTK md. 8'e göre "ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenebilir."

Kapital faiz oranı açısından baktığımızda;

Ticari işlerde uygulanacak kapital faiz oranını taraflar serbestçe belirleyebilir. Ancak belirlenmemişse ~~kapital faiz oranı yıllık %24'dür.~~ Kanuni oran uygulanır.

Kapital faiz, karz akdi (konusu para olan tüketim ödüncü)'nde söz konusu olmaktadır. Unutulmamalıdır ki, ticari işlerdeki ödünç sözleşmelerinde sözleşmede kararlaştırılmasa dahi kapital faiz talep edilebilir. Ticari işlerdeki ödünç sözleşmelerinde kapital faizin uygulanmaması için sözleşmede hüküm olmalıdır.

Adi işlerdeki ödünç sözleşmelerinde ise sözleşmede kararlaştırılmadıkça kapital faiz istenemez. Adi işlerdeki ödünç sözleşmelerinde kapital faizin uygulanması için sözleşmede hüküm olmalıdır.

Örneğin devlet memuru A, öğretmen B'ye 5000 TL borç verirse burada sözleşmeyle kararlaştırılmadıkça kapital faiz istenemez. Ancak devlet memuru A, 5000 TL'yi bankadan kredi olarak alsaydı, kararlaştırılmasa dahi kapital faiz uygulanırdı. Çünkü artık bir ticari iş söz konusu olmaktadır.

Temerrüt faiz oranı açısından baktığımızda;

Ticari işlerde uygulanacak temerrüt faiz oranını taraflar serbestçe belirleyebilir.

Belirlenmemişse temerrüt faiz oranı ~~yıllık %24'dür.~~ Kanuni oran uygulanır.

Ancak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, bu orandan ~~(%24'den)~~ fazla ise, temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Bu oran ..... tarihi itibariyle yıllık yüzde ……'tir.

Avans oranı üzerinden faiz uygulanabilmesi için açıkça talep edilmesi gerekmektedir.

Sözleşmede daha yüksek kapital veya gecikme faizi kararlaştırılmadığı hallerde, yabancı para borcunun faizinde Devlet Bankalarının o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödediği en yüksek faiz oranı uygulanır.

- **Basit Faiz;** Anapara üzerinden işletilen faizdir.
- **Mürekkep (Bileşik) Faiz;** İşlemiş olan faizin anaparaya eklenmesi ve bu şekilde elde edilen meblağa bir daha faiz işletilmesi sonucunda elde edilen faizdir. Kısacası; mürekkep faizde faize faiz yürütülmektedir.

Ticari işlerde kural olarak bileşik faiz uygulanması yasaktır. Ancak istisnai olarak üç durumda bileşik faiz uygulanabilir:

- Her iki tarafın tacir olduğu cari hesap sözleşmelerinde hesap devreleri 3 aydan fazla ise
- 3 aydan aşağı olmamak üzere her iki tarafın tacir olduğu ve her iki taraf için ticari iş niteliğindeki ödünç sözleşmelerinde (karz akitleri). (Karz akitlerinde bileşik faiz uygulanabilmesi için bu akdin her iki tarafının tacir olması ve her 2 taraf açısından da ticari iş niteliğinde olması gerekmektedir. Burada "yayma kriteri" uygulanmaz. Örneğin; devlet memuru A'nın bankadan kredi almasında bileşik faiz uygulanamaz. Çünkü yayma kriterinin burada uygulanması mümkün değildir.)
- Kambiyo senetlerinde müracaat hakkının kullanılmasında

6102 sayılı TTK'nın 8. maddesinde düzenlenen bileşik faiz şartlarına aykırı olarak işletilen faiz yok hükmündedir.

Genel olarak faiz türleri adi işlerde ve ticari işlerde şu şekilde tablolaştırılabilir;

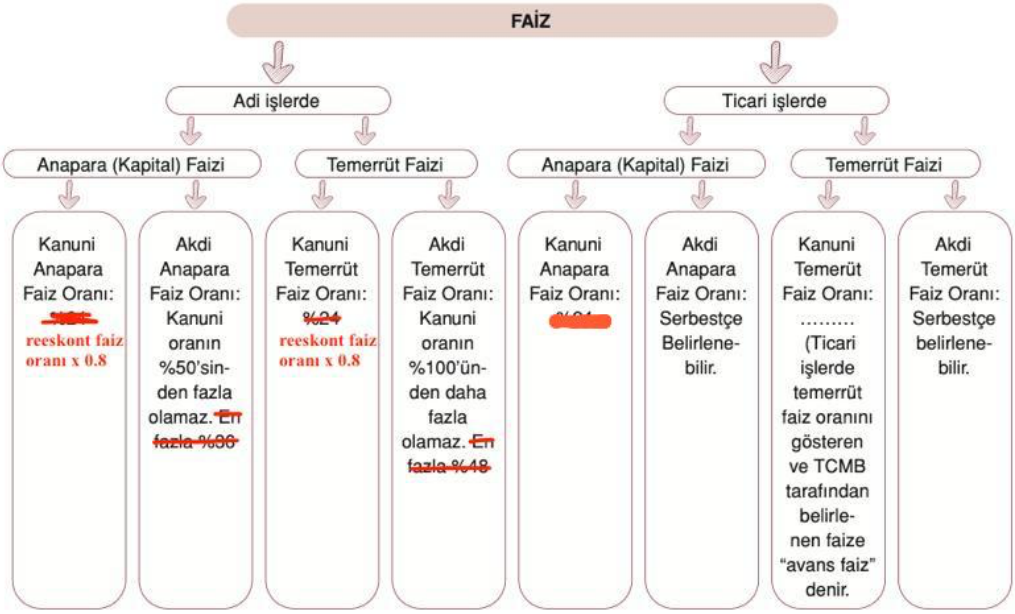

DİKKAT: 2005 yılına kadar faiz ve faiz oranları konusunda TCMB'nin kısa vadeli kredilere uyguladığı "reeskont oranı" dikkate alınırken, 2005 tarihli 5335 sayılı kanun ile reeskont oranı ölçüt olmaktan çıkartılmıştır. 5335 sayılı kanunla kanuni faiz oranı sabitlenmiş ve % 12 olmuş daha sonra 19/12/2005 tarihli ve 2005/9831 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kanuni faiz oranı yılık %9 (şu an %24'tür.) olarak kararlaştırılmıştır. Artık reeskont oranı üzerinden faiz uygulanması mümkün değildir.